

associació catalana de sociologia

butlletí n.º 9

juny del 1985

INFORMACIONS DE LA JUNTA DE L'ASSOCIACIÓ CATALANA DE SOCIOLOGIA

A) "ACTES DE LES PRIMERES JORNADES CATALANES DE SOCIOLOGIA (1981)".

El propassat 6 de maig es va celebrar als locals de l'I.E.C. la presentació i el lliurament d'exemplars d'aquest llibre als autors i als socis que van assistir a l'acte. Tots aquells altres socis que encara no hagin passat per l'A.C.S. -C/del Carme, 47- a recollir llur exemplar, ho poden fer els dimarts de 19 a 21 hores, tret del mes d'agost en què romandrà tancat.

B) NOTÍCIES DE LA FEDERACIÓ D'ASSOCIACIONS DE SOCIOLOGIA DE L'ESTAT ESPANYOL (F.A.S.E.E.).

El propassat mes de gener va tenir lloc a Valladolid la reunió del Consell Federal de la F.A.S.E.E. on, entre d'atres qüestions, es va fer l'elecció dels càrrecs de la Secretaria Permanent per a un nou mandat de dos anys. Foren elegides les persones següents:

President:	José CAZORLA (Associació Andalus)
Vice-president:	Salvador GINER (Associació Catalana)
	José de las HERAS (Associació Castellana)
Secretari:	José Luís VEIRA (Associació Gallega)
Tresorer:	José Luís ÁLAMO (Associació Canària)

C) OFERIMENT GRATUÏT DE LA PUBLICACIÓ "ÍNDIX D'ESTUDIS SOCIALS" PUBLICADA PER LA FUNDACIÓ JAUME BOFILL.

- La Fundació Jaume Bofill ofereix als associats de l'A.C.S la possibilitat d'obtenir els Índexs d'Estudis Socials dels treballs d'investigació realitzats a Catalunya, les Illes i al País Valencià que publica aquesta entitat periòdicament.
- La millor manera d'explicar en què consisteix aquesta publicació, el que pretén i el que l'ha motivada es pot apreciar en un fragment de la presentació del primer volum que tot seguit s'assenyala:

"És molt freqüent l'opinió que considera insuficient i escassa la dotació econòmica que en el nostre país es destina a la investigació en general i, especialment, a la recerca en ciències socials. L'evidència de les xifres és tan clara que no cal insistir en la qüestió. Però a la mancança ja tradicional de recursos econòmics cal afegir una organització deficient de l'aparell investigador que desaprofita les possibilitats existents i, entre d'altres, els propis recursos humans. Una de les condicions que està al nostre abast de produir de cara a millorar l'organització de la recerca és la d'oferir instruments d'informació sobre les investigacions fetes o que s'estan fent a fi de permetre l'intercanvi de fonts i de metodologia, d'evitar les duplicacions innecessàries, i d'anar superant

l'individualisme competitiu, també habitual en el camp de la recerca. És evident que avui la moderna tecnologia ofereix uns mitjans informàtics molt eficaços de cara a furnir d'una manera selectiva i completa tota la informació necessària per a l'investigador que la sol·licita. Però mentre els investigadors del nostre país no tinguin aquests mitjans al seu abast cal pensar en instruments provisionals, senzills i que responguin a unes necessitats més elementals d'informació que no estan cobertes.

Aquest butlletí vol ser una contribució modesta de cara a omplir aquesta mancança en intentar l'inici d'una sèrie de volums que sortirien anualment, amb la finalitat d'aplegar, en forma de catàleg o d'índex bibliogràfic, l'activitat realitzada als Països Catalans en l'àmbit de les ciències socials. Aquest primer volum facilita informació sobre les investigacions i estudis realitzats a Catalunya, Les Illes i el País Valencià entre 1973 i 1979. A partir d'aquest, cada volum donarà la informació de l'any immediatament anterior. El present volum és en certa manera la continuació d'un treball que amb el títol de "Relació de tesis doctorals i tesis de llicenciatura" va realitzar la Fundació Jaume Bofill el Febrer del 1973 i on es recollien els autors, títols i anys de lectura de les tesis de doctorat i de llicenciatura llegides a les universitats de València, Barcelona i Autònoma de Barcelona des de mitjans de la dècada dels cinquanta fins al 1972.

Ja aleshores la necessitat d'un aplec d'aquest tipus va sorgir del fet que una gran quantitat d'estudis eren ignorats perquè quedaven fora de la circulació comercial, com era el cas de les tesis doctorals guardades a les biblioteques de les facultats universitàries sense una publicació posterior. "2

A fi i efecte de tenir una idea més clara de com tots aquests intents s'han dut a la pràctica, reproduïm, també, uns exemples concrets de com s'ha estructurat aquest recull de tesis i d'estudis. És normal que, donada l'absència d'una Facultat de Sociologia a les Universitats dels Països Catalans, les tesis d'aquesta disciplina en concret no siguin tan nombroses. Això no treu en absolut l'interès que la publicació té, ja que toca tot l'ampli ventall que configuren les Ciències Socials: Història, Geografia, Economia, etc.

" 0013 OLTRA Y MARTÍN DE LOS SANTOS, BENJAMÍN: — *La imaginación política. Contribución al análisis sociológico de los intelectuales políticos en la España actual* — 1975. — 856 p.

Treball de contribució a l'anàlisi de les categories d'intel·lectuals, prenent com a unitat bàsica els intel·lectuals polítics i el seu paper en la formació social i règim polític de l'Espanya de 1975, amb la idea que aquesta figura apareix com a l'articuladora d'una ideologia legitimadora o deslegitimadora que és eficaç en funció de la seva connexió orgànica als interessos de l'estat, les classes i els grups organitzats. Estudi doncs, dels criteris teòrico-tècnics i metodològics i dels propis intel·lectuals polítics i la seva evolució des de 1939 arran de la realització d'una enquesta a una mostra (35 polítics de totes les tendències) d'aquests a Madrid durant 1972 i 1973 i de l'exploració de les seves obres, biografies i figures públiques. Els apèndixs recullen els resultats de les enquestes així com els detalls de la mostra.

0014 PERINAT, ADOLFO: *Sociología de una organización escolar religiosa. Los colegios de bachillerato de los Hermanos de las Escuelas Cristianas en la región vasco-aragonesa*. — Dir. HENRI DESROCHE. — 1975. — 409 p.

Estudi sociològic — marc històrico-institucional i organització escolar — dels centres religiosos de 2on. ensenyament: los Hermanos de las Escuelas Cristianas (La Salle) del districte de Bilbao. Anàlisi dels orígens en el s. XVII a França i del seu caire "popular"; estudi de la seva estructuració (estabilitat i cohesió del grup de mestres, la voluntat d'autonomia, centralització i jerarquització...) i descripció de la jornada escolar (divisió del treball, lluita contra l'absentisme, el control...), per estudiar el cas concret del districte de Bilbao i el paper que hi juguen aquests centres. A partir d'enquestes i entrevistes (detallades en l'annex) es dibuixa l'organització escolar, els objectius de la institució..., així com les disjuncions de l'acatament religiós, la comunitat educadora i les vies d'integració del professorat seglar (enfrent del religiós).

0015 PETITBÓ JUAN, AMADEO: *Las relaciones sectoriales en la economía andorrana*. — Dir. JOSEP M.ª BRICALL. — 1975. — 443 p.

Treball que aborda la problemàtica socio-econòmica dels microestats i miniterritoris, per constatar, en particular, que tant la base econòmica andorrana (relacions intersectorials) com el seu procés de creixement (demanda) tenen característiques pròpies clarament diferents de les manifestades en els models de creixement dels països de major tamany. Deducció d'unes conclusions generals de l'economia andorrana, concretament sobre la seva estacionalitat, dependència, polarització, vulnerabilitat, articulació..., caracteritzada fonamentalment per la demanda (comercial i turística) i la resposta dels sectors a aquesta. "1

- Els qui estigueu interessats en aquestes publicacions podeu passar a recollir-les per la Fundació Jaume Bofill, C/ Provença, 324, de 8'30 a 13'30 hores i de 14'30 a 17'30 hores; heu de passar-hi personalment. Us recordem que l'oferta és gratuïta.

* * *

D)

BASES DEL CONCURS PER A LA PRESENTACIÓ DE PROJECTES PER A LA COL·LECCIÓ "MATERIALS DE SOCIOLOGIA CATALANA", DE LA SECCIÓ DE SOCIOLOGIA DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS (A.C.S.).

- La Secció de Sociologia de l'I.E.C., per tal de contribuir a la difusió de materials de Sociologia útils per als estudiants i per als investigadors d'aquesta disciplina en l'àmbit de la cultura catalana, ha decidit iniciar la publicació d'una sèrie de "Materials de Sociologia Catalana" que complementin la tasca editorial duta a terme al nostre país sense, però, intentar de substituir o d'interferir la seua dinàmica.
- Es tracta, doncs, de promoure fonamentalment publicacions que, o bé per llur cost, o bé per llur especialització no siguin rendibles en el mercat d'edició i que, al mateix temps, tinguin un interès rellevant per als investigadors i per als estudiosos esmentats.
- El concurs es regirà per les següents bases:
 1. Els projectes hauran d'ajustar-se en alguna de les següents tipologies:
 - a) Publicació (ex-novo) o reedició de materials històrics de la sociologia catalana que tinguin interès en l'actualitat.
 - b) Publicació d'un "reading" en el qual es recullin materials de joves sociòlegs i de professionals espanyols i estrangers estudiosos del nostre país, i en què s'apleguin materials dispersos i de difícil accessibilitat (tesines, resums de tesis, ponències a simposis i congressos, etc.)
 2. La proposta haurà d'anar acompanyada pels següents elements:
 1. Justificació de la línia editorial remarcant l'interès de la publicació des de la perspectiva seleccionada (metodològica, teòrica, etc.) amb l'explicació dels criteris de selecció dels materials (i d'exclusió d'altres similars).
 2. Índex detallat dels materials que es proposen per a la publicació:
 - a) Nom del(s) autor(s), títol del text seleccionat, nombre aproximat de pàgines mecanografiades a doble espai del text, format DIN A-4.
 - b) Especificació dels problemes de "copyright" que puguin afectar el text (si n'hi ha), i compromís per part del proponent de gestionar si s'escau l'autorització pertinent.
 3. Introducció i presentació dels materials, precisant l'extensió previsible (pàgines mecanografiades a doble espai DIN A-4) que tindrà en l'edició definitiva i un resum de la mateixa en forma de guió comentat, de 4 pàgines d'extensió.
 3. Estan legitimats a concursar els socis de la Secció de Sociologia de l'I.E.C., i, per tant, no seran tingudes en compte propostes d'altri.

4. Les propostes hauran d'ésser trameses a la seu de l'I.E.C., carrer del Carme, 47, 08001 Barcelona, en un sobre tancat, a nom de la Secció de Sociologia (A.C.S.), fent-hi constar el(s) nom(s) del(s) autor(s) de la proposta i l'adreça completa.
5. La Junta de la Secció de Sociologia nomenarà una Comissió "ad hoc" per a resoldre el concurs que s'haurà de pronunciar abans del 20 d'octubre del 1985. El resultat del mateix, tant si és positiu com si és negatiu, serà comunicat a cadascun dels concursants.
6. L'autor o els autors del projecte seleccionat rebran la quantitat de 170.000'- pessetes com a contribució a les tasques editorials i de preparació de materials, una vegada aquests hagin estat lliurats en la forma deguda per a llur impressió, sempre que el lliurament es produeixi en un termini no superior als 4 mesos des de la seva adjudicació.
7. La Secció de Sociologia de l'I.E.C. es compromet a la publicació del projecte seleccionat en un termini de dos mesos, una vegada es tinguin disponibles els materials per a llur impressió.

* * *

E) AVÍS PER A UNA POSSIBLE RECERCA SOBRE BIBLIOGRAFIA SOCIOLÒGICA CATALANA NO PUBLICADA.

La Junta de l'A.C.S. veuria amb interès les iniciatives que presentessin els membres de l'Associació, de cara a proveir els sociòlegs d'una bibliografia que reculli els estudis realitzats a Catalunya per institucions públiques i/o privades i per particulars, els quals romanen inèdits o amb una difusió força restringida (més enllà de les tesis i les tesines de les Universitats, la bibliografia de les quals ja les publica la Fundació Jaume Bofill). Aleshores, la Junta donaria suport per a cercar una via de finançament que permetés tirar endavant una proposta interessant.

EN LA MORT DE ROGELI DUOCASTELLA

* ROGELI DUOCASTELLA I LA SOCIOLOGIA ESPANYOLA DELS 60

Encara no fa un any que va morir el Dr. Rogeli Duocastella. Alguns dels que el vam tractar pensem que no seria just que tan sols hi hagués el comentari privat i després el silenci.

Jo vaig conèixer Duocastella en diferents moments de la seva vida, però el vaig tractar molt de prop al final dels anys seixanta. En aquests dies, ell es dedicava a explicar la metodologia de la investigació sociològica aplicada al fenomen religiós. L'anomenada sociologia religiosa va tenir el seu auge en aquests anys a Espanya.

D'aquesta etapa jo en destacaria l'Informe FERE-68, en el qual vaig tenir una part més activa i de la qual conservo el millor record. Fèiem l'estudi des d'ISPA-Madrid, sucursal de Barcelona, on hi ha la seu principal. L'equip d'investigació estava format per Jesús Amón, Juan González Anleo, Miguel Mateos i jo. El director de l'estudi era Rogeli Duocastella i l'estadístic era Ezequiel Uriel. El client era la FERE i el tema era bàsic: Hi havia diferència de formació religiosa entre els col·legis de l'Església i els altres? Com es podia mesurar l'eficàcia d'aquesta formació?

Durant molts dies Rogeli Duocastella ens va reunir i ens va plantejar el tema d'investigació tot provocant una discussió oberta i lliure, sense ordre, amb intervencions molt diferents, contrastant l'enfocament psicològic amb el sociològic (érem tres sociòlegs i dos psicòlegs). Va ser la meua primera experiència d'investigació en equip i amb en Rogeli Duocastella i, realment, jo creia que perdiem el temps. Mentrestant s'anava seleccionant bibliografia afí al tema. Al cap de dos mesos de reunions es va arribar a un acord comú: ens inspiraríem en l'estudi de Greeley i Rossi d'Estats Units. D'aquesta manera en descartàvem d'altres realitzats a Bèlgica, Gran Bretanya i França.

A partir d'aquí es va definir la hipòtesi bàsica i vam redactar un esquema d'investigació. Des d'aquest moment la cosa va canviar radicalment. Duocastella ens seguia i perseguia en el compliment de terminis, procurant que les reunions fossin breus i centrades. Semblava més aviat un gerent que no pas un director de l'equip. En canvi, quan vam tenir els resultats de les investigacions parcials vam retornar a les discussions obertes. En tot moment Duocastella intentava baixar a les conclusions tot completant i connectant amb l'interès de l'encarregat de l'estudi.

Justament, el primer tret que jo destacaria de Duocastella és el d'investigador i promotor d'estudis sobre el fenomen religiós en la societat espanyola d'aleshores. No en va ser l'únic ni el primer, però sí que en fou un dels més importants. Especialment, en el sector eclesial. Així com en una etapa anterior havia destacat per la seva dedicació a la promoció d'obres socials -Cooperatives de Vivendes a Barcelona o la direcció de Càritas Nacional a Madrid- Duocastella posava un èmfasi pràctic en aquests estudis.

Només des d'aquesta perspectiva de practicitat, d'arribar a conclusions operatives, es pot entendre la manera com Duocastella va fer investigació sociològica. Crec que aquesta característica li va portar moltes crítiques des del cantó universitari en el qual es movien altres col·legues. Evidentment que Duocastella coneixia Durkheim, però podia aprofitar menys la seva investigació sobre la religió que l'estudi sobre el suïcidi. En els seus llibres es pot trobar aquesta duplicitat. Al costat d'observacions molt brillants des de la perspectiva sociològica, n'hi havia d'altres de caràcter pràctic, d'aplicació concreta, de conclusió que servís per a quelcom immediat.

ISPA va ser creat per Duocastella al 1964. Hi va reunir un bon equip de professionals que durant uns anys va realitzar molts estudis. Això reafirma l'orientació pràctica de què he parlat abans. No tan sols s'havien de cobrir els costos de treball de camp i de procés de dades, sinó que també s'havia de sostenir el cost del personal fix. Com tot

servei d'estudis ISPA va viure dels encàrrecs dels clients, els quals demanaven també que l'estudi els resultés útil, no tan sols en descriure o explicar una realitat complexa, sinó també incloent-hi orientacions en el seu tractament.

Des del 1967 al 1970 jo vaig estar a ISPA. Hi havia dos equips dedicats a dos tipus d'estudis. L'un atenia les demandes sobre estudis socio-econòmics i l'altre es dedicava a les demandes de caràcter religiós. Duocastella intervenia més en aquest darrer que no pas en el primer. Quasi sempre intervenia en el plantejament dels diferents instruments d'investigació i de recollida de dades i també en l'anàlisi d'enquestes, encara que es fessin estudis sobre institucions, com en el cas dels col·legis de l'Església, o sectors de població com en el cas de la joventut, normalment es tractava d'un "survey" global sobre un territori. De vegades l'encàrrec corresponia a una zona natural com "Tierra de Campos", "Campo de Gibraltar" o Menorca, però va ser més freqüent l'àmbit provincial o diocesà. Així doncs, es van fer estudis que abastaven les províncies de Salamanca. Màlaga o Múrcia, entre els més destacats.

Duocastella va tenir el seu punt de partença en l'acció i en la preocupació pastoral com a sacerdot que era. Però l'ús del mètode inductiu el va menar a l'interès per la sociologia. D'una manera conscient, els estudis de Duocastella que vaig poder conèixer en aquesta època evitaven la reflexió deductiva del teòleg i s'empenyaven en la utilització d'instruments positius que volien respondre a una exigència científica. Sóc testimoni del respecte de Duocastella per observar estrictament les tècniques estadístiques de mostreig, encara que comportés un cost superior al previst al pressupost. En canvi, s'ha de reconèixer que el qüestionari utilitzat en les enquestes era massa ampli, tot incloent-hi ítems contrastats amb preguntes que se sortien de les hipòtesis de partença. Això dificultava l'anàlisi posterior, encara que oferia alguns avantatges en relació amb els desigs del client.

De totes maneres, crec que en aquestes investigacions hi ha classificacions i tipologies de comportaments socials que constitueixen aportacions sociològiques serioses. Indiscutiblement, el valor descriptiu de les estadístiques realitzades o analitzades amb motiu d'aquests estudis és quelcom que està aquí com un valor afegit al coneixement de la societat espanyola dels anys 60.

Amb aquest escrit he volgut oferir una imatge del que va ser treballar amb en Duocastella. He d'afegir que jo vaig aprendre, entre altres coses, a saber-me moure en la solució de les dificultats que sorgeixen en un treball de camp i en la utilització de recursos alternatius quan tot falla. Penso que tenia una especial intuïció de la direcció de la investigació per tal d'arribar a conclusions que sobrepassessin el diagnòstic teòric. Sabia aconseguir encàrrecs per a ISPA, encara que es queixa va d'aquesta tasca que ell anomenava "fer de mercader". Tenia dots de promotor, sabia donar embranzida a les coses. Entre d'altres, a la professió de sociòleg a Espanya. Com hem dit abans, seria injust no considerar la seva aportació com a investigador de la realitat social espanyola.

De l'última etapa de la seva vida no en puc escriure amb coneixement pròxim. Crec que la "càtedra de gerontologia" ha estat la seva última principal activitat. Espero que altre companys puguin dir-nos quelcom més d'aquesta i d'altres facetes anteriors que jo tampoc no he conegut.

José A. Casco Robledo.

Per a acabar:

La dedicació del Dr. Duocastella als temes d'ancianitat en l'últim decenni de la seva vida va partir del "Informe Sociològic sobre la ancianidad en Catalunya", Barcelona, 1976. Estudi que fou clau per a un profund replantejament de la política desenvolupada en l'ancianitat a Catalunya. Sota el patrocini de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis de Catalunya i Balears fou creada la càtedra de Gerontologia de la qual el D. Duocastella fou fundador i director fins a la seva mort.

INFORMACIÓ D'ACTES CELEBRATS

* CONFERÈNCIA SOBRE "HISTÒRIA I LLIBERTAT: DILEMES DE LLEIALTAT EN LES DEMOCRÀCIES OCCIDENTALS"

El dia 2 de maig de 1985 se celebrà als locals del Saló de Graus de la Facultat de Ciències Econòmiques de la Universitat de Barcelona aquesta conferència organitzada per l'Associació Catalana de Sociologia amb la col·laboració de la Facultat i de la Cooperativa l'Economista. El convidat fou Anthony D. Smith, Catedràtic de Sociologia de la London School of Economics de Londres. Parlà d'un tema tan important per a nosaltres com és el del nacionalisme, des d'una perspectiva centrada en el concepte d'identitat col·lectiva d'un poble, i avançà diverses consideracions sobre l'evolució del nacionalisme en el món occidental modern i contemporani. Així, parlà de la doble paradoxa en la qual ens trobem actualment. D'una banda, se subscriuen normalment els ideals de la democràcia liberal, les llibertats civils i la democràcia parlamentària, juntament amb les llibertats de comerç i de treball. D'altra banda, aquestes llibertats, àdhuc a l'Occident, es troben progressivament sota la pressió dels governs, els sindicats, les organitzacions empresarials i la burocràcia en general. La segona paradoxa es pot definir com aquella segons la qual, d'una banda, vivim en un món d'estats-nacions i les nostres vides es troben regulades per les burocràcies estatals i per les pressions ocultes de la competència entre blocs d'estats rivals. D'altra banda, però, a Occident l'estat-nació, tal com el coneixem des de la Revolució Francesa, sembla trobar-se en davallada. Ja no governa ni distribueix els recursos econòmics i militars que es podrien utilitzar; no fa front a les demandes i necessitats dels diferents grups socials i culturals dins dels seus límits. com a resultat dels excessos feixistes, l'Estat ha perdut tota l'atracció que havia posseït i, amb les immenses i pregones revolucions tecnològiques, les èlites tecnocràtiques que tenien el poder de l'estat se sentien més allunyades que el que podien estar-hi en temps de Durkheim. Ambdues paradoxes estan, segons Smith, estretament connectades, i ambdues convergeixen en la qüestió cabdal que, des de molts angles constitueix el taló d'Aquilles de la democràcia liberal i de l'estat-nació: el problema de la identitat ètnica i de la regeneració.

Diverses qüestions sorgeixen d'antuvi. El declinar dels estats-nació des de la revifalla de moviments autonomistes ètnico-culturals a partir dels anys 60. Aquests moviments floreixen en regions que se senten i es troben en inferioritat de condicions en relació als països veïns. En el seu si els grups ètnico-culturals es consideren més adequats que les classes socials per a dur a terme eficientment les aspiracions de la població, perquè combinen la base per a satisfer necessitats econòmiques i polítiques derivades dels interessos dels individus en una comunitat que és capaç de satisfer les necessitats em

cionals d'aquests individus. els moviments ètnico-culturals són expressió dels sentiments de comunitat i d'afirmació d'una forma de vida que sembla que estigui en perill d'extinció.

Avui dia, digué Anthony D. Smith, és impossible dissociar ethnie de nacionalisme i les aspiracions d'identitat col·lectiva, unitat i autonomia que implica. La pregunta que sobtadament hom es formula és: per què en el món actual ja no és possible que un moviment ètnic es doni sense pretendre recórrer a una acció col·lectiva de revifament i restauració. Potser la resposta a aquesta pregunta és la paradoxa més amunt assenyalada sobre l'erosió de la democràcia liberal i les llibertats que suposa. En termes generals, el liberalisme donà sorgiment al nacionalisme, però el nacionalisme pagà el preu de perdre, a la llarga, aspectes importants del liberalisme a l'ensem que en recuperà d'altres. Així, a Europa, després de la Segona Guerra Mundial, els moviments de resistència intentaven reforçar el respecte a les llibertats individuals i, a la vegada, s'organitzaven col·lectivament en l'esperit de resistència nacional contra l'opressió feixista.

Aquest és un de tants dilemes del liberalisme i de la democràcia que es poden trobar a tot el llarg de la història moderna del món occidental. Resta sempre, però, la qüestió vital per als components del món modern, és a dir, la necessitat d'identitat col·lectiva i la regeneració, davant el repte d'una progressiva dominació per la burocràcia, el capitalisme i, àdhuc, la ciència de les societats de democràcia liberal. Diversos factors juguen en la resposta a aquests dilemes, estructurada en moviments socials de caràcter nacional. Des de la desaparició dels imperis europeus colonials, l'aparició d'una intel·ligència secular, els cicles de comerç lliure i de proteccionisme, el creixement de la burocràcia i la intervenció de l'estat en totes les àrees de la societat; conjuntament amb l'expansió ràpida dels mitjans de comunicació de masses en el període post-bèl·lic, l'expansió econòmica dels anys 1950 i 1960, la demanda creixent d'educació, etc., es combinen amb l'efecte demostració dels moviments pels drets civils propis dels negres als Estats Units d'Amèrica, respecte al Tercer Món.

Un punt central en l'exposició del conferenciant fou si els moviments d'autonomia ètnica podien constituir un repte per als estats en les societats occidentals. Si els estats, amb tota llur força, poden acomodar llurs prerrogatives i pràctiques als moviments ètnics; si es produeix una Associació entre ambdós; si els mites i els símbols de l'estat poden englobar els de les comunitats en el seu si; hi ha moltes probabilitats de què els grans moviments d'emancipació i de regeneració es resolguin en lleialtats a l'estat democràtic. Si els valors i les tradicions democràtiques són sentides per la majoria dels ciutadans, i si els mites de l'estat són globalitzadors, l'estat democràtic perdurarà com a eix de les llibertats civils i de la diversitat ètnica. Ara bé, si els valors de la democràcia són malmesos i exclouen els mites, la memòria històrica i les institucions de les comunitats, aquestes tindran noves necessitats d'identificació col·lectiva, que materialitzaran en diferent ethnie. En aquest cas, l'estat haurà d'enfrontar-se amb un conflicte major per tal de justificar la limitació de llibertats, tal com ha succeït a tants països del Tercer Món. En qualsevol situació el problema de la identitat ètnico-cultural i de la seva regeneració representarà una guia de futur per a la democràcia pluralista de tants estats-nacions del món modern. Aquestes últimes reflexions d'Anthony D. Smith foren seguides d'un debat força animat entre els nombrosos parti

cipants que adreçaren preguntes al conferenciant sobre la possible interpretació del cas de Catalunya d'acord amb les idees expressades, a més de punts de debat i d'aclariment sobre qüestions relacionades amb el nucli de la conferència. Anthony D. Smith, coneixedor dels nacionalismes a Espanya i a d'altres indrets del món, contestà acuradament als requeriments del públic, tot cloent-se l'acte de l'Associació Catalana de Sociologia a última hora del vespre.

Carlota Solé

ACTES A CELEBRAR

* "JORNADES SOBRE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA"

Tindran lloc en el marc de la Universitat Catalana d'Estiu els propers dies 19 i 20 d'agost, organitzades pel grup Català de Sociolingüística (ICESB), Carrer Enric Granados, 2, 08007 Barcelona.

* * *

AVISOS DE DIFERENTS ÀMBITS DE TREBALL DE L'XIÈ CONGRÉS MUNDIAL DE SOCIOLOGIA (Nova Delhi, agost 1986).

* "CULTURAL MODELS OF IDENTITY"

D'aquest àmbit s'encarrega el Research Committee: Biography and Society, de la ISA. Els responsables d'aquest comitè per a Espanya cerquen els investigadors que treballen en metodologies qualitatives (històries de vida o altres tècniques) per a coordinar-los en una propera trobada a realitzar.

Els organitzadors són: F. Mercadé, Departament de Sociologia, Facultat de Ciències Econòmiques, Universitat de Barcelona, Diagonal s/n, 08034 Barcelona, i F. Hernández, Departament de Sociologia, Facultat de Ciències Econòmiques, Universitat Autònoma de Barcelona Bellaterra (Barcelona).

* "NEW TRENDS IN WORLD MIGRATION"

D'aquest altre àmbit s'encarrega el Research Committee: Sociology of Migration, de la ISA. Els qui estiguin interessats en tenir informació o en participar amb comunicacions o penències en aquest àmbit, poden adreçar-se a Carlota Solé, Departament de Sociologia, Facultat de Ciències Econòmiques, Universitat de Barcelona, Diagonal s/n. 08034 Barcelona.

* "CONGRESO IBEROAMERICANO DE SOCIOLOGÍA MILITAR"

Se celebrarà a Madrid del 16 al 19 de setembre d'enguany, ambdós inclusius, organitzat pel "Comité de Investigación de Fuerzas Armadas y Sociedad" (CIFAS) que presideix en Juli Busquets. El títol d'aquest Congrés és "Las Fuerzas Armadas en los procesos de la transición en la Península Ibérica y Latinoamérica". Informació: Instituto Balmes de Sociología (C.S.I.C.), C/ Duque de Medinaceli, 4, 28014 Madrid, tel: (91) 4292017. Preus: socis FASEE, 2.000' - ptes.; d'altres, 3.000' - ptes.